

MARTÍ DOMÍNGUEZ

La mare de les flors

Els nenúfars sempre han produït una intensa impressió en l'esperit dels homes. De fet, la seua flor adornava les columnes del temple del rei Salomó, i els egipcis la consideraven la més bella de totes les flors. Els grecs l'anomenaren *nymphaea*, que significa "verge", terme que també al·ludia a les divinitats de les fonts, que habitaven els boscos embaumats. Al davant de la nemorosa solitud on creixen els nenúfars, entre boires i reflexos, l'home ha cregut descobrir en aquestes plantes una beatífica i prístina naturalesa. I és veritablement sorprenent que, en totes les cultures, els nenúfars estan associats amb els instints més purs i preclars dels homes.

Per això, des de temps antic, la seua arrel seca i mesclada amb vi s'ha emprat per a resguardar la puresa carnal, o, per dir-ho en paraules de Dioscòrides, per "atallar i reprimir els somnis veneris; i beguda amb constància en poc temps torna capcot i sense llacor aquell membre que honestament no es pot anomenar". Són coses dels homes: el "bell nenúfar moll" —que diria el geni de Carner— ha estat transportat durant segles pels pietosos cenobites fins als seus retirs espirituals, amb la galivança que aquelles arrels aplacarien les seues pruïges d'entreuixa, les imperioses necessitats "d'aquell membre que no es pot anomenar". Els poetes romàntics divulgaren el mite i feren una mena de bàlsam anafrodisíac miraculós: "*Le nénuphar, ami de l'humide séjour, destructeur des plaisirs de l'amour*" escribia Jacques Delille, "l'Ovidi de França" com l'anomenava Sainte-Beuve, i que fou un rimaire formidable, autor de poemes quilomètrics, d'un assegurat efecte somnífer sobre el lector.

En canvi, a hores d'ara, resulta divertit saber que l'arrel del nenúfar no té cap component químic que pugui actuar contra els estímuls genèsics. Ans al contrari, més aviat conté substàncies tòniques, que podien despertar en els pobres monjos i anacoretes efervescències

inesperades. Resulta veritablement invertebrant pensar en la quantitat de convents que varen forçar els seus religiosos a consumir aquelles substàncies nimfaiques per l'absurda quimera que la blancúria d'aquella flor indicava fredor! Convindreu que el tema és, si més no, saborós...

Fa unes setmanes, uns investigadors del Jardí Botànic de Brooklyn, estudiant l'ADN dels nenúfars, varen demostrar en un article publicat als *Proceedings of the National Academy of Sciences* que el nenúfar és la planta amb flors (l'angiosperma) més primitiva del món. Aquest caràcter arcaic, que es

reflecteix clarament en la seua flor de gruixuts pètals i vigorosos estams, és potser el que l'home durant mil·lennis ha malinterpretat. Ja ho escrivia Pau Riba en una de les seues cançons: "Oh tu, donzella d'entre veles/ com els grecs t'anomenaren;/ oh tu, nimfea de les aigües/ venerada pels romans:/ nenúfar, bell nenúfar,/ guarda'ns d'engreïts enganyis!".

Al capdavant, l'home, amb el nenúfar, s'ha enganyat de totes totes. Així com, és clar!, el poeta: la nimfea de les aigües mai no ha estat la destructora dels plaers de l'amor. Tan sols era la mare de totes les flors...

